

BREU ACOSTAMENT A LA FIGURA DE MOSSÈN JOAN REBULL

Tomàs Mayor i Nîmes¹

Mossèn Joan Baptista Rebull i Lluís, prev., va néixer al poble de El Molar, al Priorat, el 23 de gener de 1899. En els seus inicis com a seminarista a Tortosa, va coincidir amb el futur autor de “Les Tombes Flamejants”, en Ventura Gassol, amb qui va mantenir una relació epistolar tota la vida, amiatat que va ser decisiva en els començaments de la Guerra Civil.

En el Seminari de Tortosa ja va destacar en el seus estudis de la polifonia clàssica i del cant gregorià, i un cop ja a Barcelona va continuar estudis amb el Mestre Vicenç Maria de Gibert, si bé ara centrats en composició i harmonia. Una vegada ordenat sacerdot, desenvolupà el servei pastoral a diferents indrets del Bisbat de Barcelona, amb tanta dedicació que feu exclamar al seu amic Mossèn Pere Ribot, “era l’exemple típic de sacerdot que es dona en servei a tothom, sense discriminació d’ideologies, i amb un aire d’infant captador de voluntats”.

Ja en l’any 1935, és destinat a la Parròquia de Sant Joan de Vilassar de Mar, amb motiu de l’estrena del nou orgue i, des d’aleshores ocupà aquesta responsabilitat, que exercí junt amb la de Mestre de Capella. Fundà l’*Schola Cantorum*², i prosseguí la seva tasca de composició, obra volgudament impregnada del seu admirat Bach, i del seu coneixement del Cant Gregorià.

En el moment d’esclatar la Guerra Civil, va defensar davant del Comitè Local, la

¹ L’amic Tomàs va escriure aquest article el mes de maig de l’any 2005 però la direcció de *Singladures* ha cregut oportú publicar-lo per tal de donar a conèixer directament del puny i lletra d’un dels seus amics més propers del qui fou el sacerdot i músic més destacat de la història de Vilassar de Mar. Les notes aclaridores d’aquestes pàgines són d’Alexis Serrano.

² Era un cor reduït de veus exclusivament masculines que Mossèn Joan Rebull va fundar immediatament abans de l’esclat de la Guerra Civil amb nois vinculats al Patronat Social. Passat el conflicte s’incorporaren nous membres alguns d’ells provinents del grup de Sarsueles Amadeu Vives. L’any 1974, ultra la mort del Mestre, Jordi Carrau s’encarregà de la direcció el qual, davant de l’escadussera fortaleza vocal dels components, l’any 1979 va incorporar veus femenines fent que nasqués la Coral Englantina.

conservació de l'orgue evitant-ne la seva destrucció i, fou el mateix Comitè que valorant el seu exemplar comportament, li aconsellà que s'amagués, ja que ells no l podien garantir la seva seguretat. Bo i així, va durar poc temps en aquesta situació, ja que amb el seu caràcter tant viu, ell no podia estar inactiu. Segons ens havia explicat en les tertúlies que manteníem amb ell a casa seva, es va poder posar en contacte amb el seu amic, Ventura Gassol, el qual li va facilitar un lloc de Secretari Municipal en el poble de la Nou de Berguedà, lloc on encara que de forma molt discreta va poder exercir la seva tasca pastoral, precisament en la casa del mateix alcalde, llar en la que residia, i on va deixar una mostra de la seva humanitat, i de la seva amistat que en consta, perdurà a través del anys.

Durant els durs anys de postguerra, ja a Vilassar, l'obligaren a acceptar el càrrec de censor de correus, tasca que va desenvolupar sense obrir mai ni una sola carta, però això si, les cartes arribaven totes al seu destinatari, fos qui fos, i sense tenir en compte la seva actuació durant la guerra, i amb el segell de "censurado" defugint així el perill que suposava la censura franquista, i assegurant que arribessin totes les cartes al seu destinatari amb el text íntegre.

També d'aquesta època, és el renaixement de la seva *Schola Cantorum*, primer al Temple Provisional³, i ja més tard en el nou temple, acabat d'aixecar i amb l'orgue restaurat.

Enceta aquí una etapa de gran activitat musical, tant en la seva vessant de compositor com de director de l'*Schola Cantorum*, ja que estrena les seves misses, *In honorem assumptionis B. Mariae virginis* i *Tu nomine Iesu*, i la seva cantata de Setmana Santa, *Popule meus qui fexit tibus*, que foren interpretades amb una gran dignitat per l'esmentada formació coral. A part de les pròpies obres, es pot destacar una gran i emotiva interpretació de la *Missa Pontificalis de Perosi*⁴ el dia 24 de juny de 1942, dia de Festa Major cantada per l'*Schola Cantorum* i l'Escolania en la veu de soprano, i amb l'acompanyament de gran orquestra⁵. La

³ Durant les obres de construcció del temple parroquial la capella de les Religioses Franciscanes del Carrer de Montevideo va servir de temple parroquial provisional.

⁴ La *Missa Pontificalis* de Lorenzo Perosi s'interpretà ininterrompudament durant cinquanta anys a l'ofici de Festa Major de Sant Joan fins el rectorat de Mossèn Manel Pérez quan fou substituïda per una missa de menor qualitat i d'una mínima complexitat fent desaparèixer un dels elements del patrimoni musical més nostrat de Vilassar de Mar.

⁵ Un altre moment gloriós de la tradicional *Missa Pontificalis* fou per la Festa Major de 1996 durant la cerimònia de consagració i dedicació del temple parroquial després del procés de reforma i abelliment de la primera centúria dels anys noranta durant el rectorat de mossèn Ramon Corts.

missa es va celebrar a cel obert, en el solar del nou temple ja que, tot just, el dia 12 d'abril del mateix any, va tenir lloc la benedicció i col·locació de la Primera Pedra.

En quant a la seva tasca pastoral, paral·lela sempre a la musical, guanya una gran popularitat amb la gent de Vilassar, que el demana pels esdeveniments familiars, com casaments i bateigs. Les autoritats del moment l'obliguen a predicar en castellà, ell hi afegia paraules en català, com en un famós sermó en què explicava la pesca dels apòstols, va dir: y estubieron toda la noche pescando, y no pescaron nada «ni una sola sardineta». Una altra anècdota, també molt popular va passar en el camp de futbol de la Unió Esportiva Vilassar en el camp de la carretera d'Argentona⁶ (per cert recollida per un fotògraf local) va amenaçar a l'àrbitre del partit de partir-li el paraigües al cap, perquè havia xiulat una falta injusta al Vilassar. Comentant-ho amb ell anys més tard, ens deia que la actuació de l'àrbitre havia esdevingut un fet injust, cosa que ell no podia acceptar en cap vessant de la vida. Aquest comportament tant diferent dels sacerdots de l'època el portaren a ser molt estimat a Vilassar, per on passejava pels carrers del poble saludant a tothom, visitava malalts, i si convenia seia amb els seus amics en una taula a fer el cafè.

Seguia, això sí, la seva tasca de compositor fent elevar a 79 els seus corals, car cal tenir en compte la devoció que conservà tota la vida pel seu admirat J. S Bach. Una idea original d'ell fou la felicitació pasqual, que sota el nom de Pascha Nostrum, publicà i envià durant vint-i-cinc anys als amics, però també a diferents personatges del món com ara al seu mestre Pau Casals, el seu amic Ventura Gassol, en aquell moment a l'exili, però també a la Reina d'Anglaterra, o bé al President dels Estats Units Truman que per cert tocava el piano i li va donar la satisfacció de contestar-li i explicar-li que havia executat la seva composició. Recordo entre altres la resposta del cantant i artista de cine, descaradament catòlic-progressista, Bing Crosby, que li donava també les gràcies.

Aquesta publicació d'una indubtable bellesa, avui molt buscada pels col·leccionistes, però que esdevé introbable, constava d'un coral musicat per Mossèn Rebull, amb lletra de Mossèn Pere Ribot, i amb un boix d'Antoni Gelabert, que per cert il·luminàvem a mà a casa seva els membres més joves de la seva Schola Cantorum. En determinades ocasions també va contar amb

⁶ Popularment conegut com el camp dels cargols.

la col·laboració del se cosí, Pere Nolasc del Molar, caputxí, de cognom també Rebull, gran estudiós dels textos i litúrgies de les esglésies orientals.

Morí el dia 27 de març de l'any 1974 al nostre poble. Davant de la total, i exemplar, pobresa material, tota vegada que si podia repartia el poc que tenia, l'ajuntament es va fer càrrec del seu enterrament, que va esdevenir una gran manifestació de dol i d'amor cap el sacerdot que havia aconseguit ser l'amic de tots, sense distinció de classes o d'idees, i que va restar sempre fidel al seu apostolat i als seu país.

Avui segur que se sentiria molt feliç de veure com uns esforçats amics han trobat la seva música en la Biblioteca del Monestir de Montserrat i la retornin al poble on ell va viure, i que tant va estimar i on va ser tant estimat.

Per definir-lo no hi ha res tant encertat com el que va escriure Mossèn Ribot en el moment de la seva mort; "Mossèn Joan era l'exemple típic del sacerdot que es dona al servei de tothom, sense discriminació d'ideologies, i amb un aire d'infant captivador de voluntats. Encomanava a tothom el gust humà i espiritual de la vida, el secret de l'art, la simplicitat de les coses. Era a més, un esperit assenyat, bon conseller, formador d'esperits selectes. Amb ell es clou el sentit d'una forta humanitat, d'una finíssima espiritualitat. Tot és gràcia." Mossèn Pere, el gran poeta, sintetitza el pensament de tots els que tinguérem la joia de conèixer-lo.

▼ Portada del *Pascha Nostrum* de la Setmana Santa de 1951. Aquestes obres tenien una singular bellesa ja que a part de la partitura de Mossèn Rebull hi havia versos de poeta i prevere Pere Ribot mentre que les il·lustracions a boix eren obra del destacat xilògraf Antoni Gelabert.

